

РЕЦЕНЗИЯ

във връзка с конкурс за заемане на академичната длъжност “доцент”

в Област на висше образование 1. Педагогически науки

Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ...

(Методика на обучението по математика)

за нуждите на ШУ “Епископ К. Преславски”

Факултет по математика и информатика

Катедра „Методика на обучението по математика и информатика“

Конкурсът е обявен в ДВ, бр. 26/07.04.2015 г.

Рецензент: Сава Иванов Гроздев, професор,

доктор по математика, доктор на педагогическите науки

1. Данни за конкурса

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на Заповед № РД-16-144/03.07.2015 г. на Шуменски университет “Епископ К. Преславски”, подписана от Зам. ректора проф. дин Георги Колев, упълномощен от Ректора проф. дпн Маргарита Георгиева със Заповед № РД-07-2680/28.11.2011 г. Конкурсът е обявен в ДВ, бр. 26/07.04.2015 г. Основанието е решение на ФС на ФМИ (Протокол № ФД-02-12/27.05.2015 г.) в съответствие с чл. 69 от Правилника за развитие на академичния състав в ШУ, чл. 25 от ЗРАСРБ и във връзка с доклад на декана на ФМИ. Единствен кандидат в него е гл. ас. д-р Лиляна Методиева Каракашева-Йончева, преподавател на основен трудов договор към катедра „Методика на обучението по математика и информатика“. Не са установени нарушения по процедурата.

2. Данни за кандидата

Единственият кандидат в конкурса гл. ас. д-р Лиляна Методиева Каракашева-Йончева е доказан специалист в областта на Методиката на обучението по математика. През 1975 г. тя завършва със златен медал средно специално образование в ЕСПУ „Георги Димитров“, гр. Стамболийски, област Пловдив и притежава Свидетелство за зрелост № 94, а през 1979 г. придобива образователно-квалификационната степен „магистър“ в ПУ „Паисий Хилендарски“, Пловдив, диплома № 6141, специалност „Математика“ и квалификация „Учител по математика“. През 1978 г. е била на двумесечна специализация в Московския педагогически държавен университет, гр. Москва, Русия. В периода 2008-2011 г. е била докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Математика“ при Природо-математическия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ с научни консултанти проф. д-р Иван Ганчев и проф. д-р Илия Гюдженев. През 2011 г. придобива образователната и научна степен „доктор“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“, диплома № 0012 за защитен дисертационен труд на тема „Съвременен модел на семинарни упражнения, осигуряващ повишаване ефективността на обучението по Математически анализ“ с рецензенти проф. д-р Иван Мирчев и доц. д-р Елена Върбанова. В периода 1979-1981 г. кандидатът е била учител по математика в Техникума по текстил и облекло „Добринка Миленкова“, гр. Омуртаг, а от 1981 г. и досега е на работа в ШУ „Епископ Константин Преславски“, като от 1981 г. до 1990 г. е била асистент, включително в катедра „Математика“ в Ecole Normale Superieure, University de Tunis II, гр. Бизерта, Тунис през периода 1987-1990 г. От 1991 г. е старши асистент в катедра „Математически анализ“ при ШУ „Епископ К. Преславски“, а от 2007 г. е главен асистент в същата катедра. От 2014 г. и до момента е главен асистент в катедра „Методика на обучението по математика и информатика“. Кандидатът има

съдържателна административна дейност като участник в различни комисии и курсов ръководител.

3. Описание на научните трудове

Научната продукция на гл. ас. д-р Лиляна Каракашева-Йончева включва авторство на монография и съавторство на учебно пособие, както и над 40 статии и доклади. Участвала е в изследователски и образователни проекти. В конкурса за доцент тя се представя с трудове, които не са ползвани за атестиране за главен асистент и за придобиване на ОНС „доктор“. Те включват монографията „Самостоятелната работа на студентите – теоретични и приложни аспекти“, Университетско издателство „Епископ К. Преславски“, Шумен, 2015, 140 с., ISBN 978 – 619 – 201 – 039 – 3, както и учебното пособие „Математика. Част I. Методическо ръководство за решаване на задачи“, Университетско издателство „Епископ К. Преславски“, Шумен, 2002, 264 с. (в съавторство със Славова, Сл. и Първулов, С.), ISBN 954–577–123–1. В документацията по конкурса са приложени още 3 статии в списания и 19 в сборници от конференции и научни трудове на няколко университета, от които 3 са на английски език, 6 на руски и 13 на български. Прави силно впечатление, че от всичките 24 представени научни труда 21 са самостоятелни и само 3 са в съавотрство (учебното помагало и 2 статии). Като слабост може да се посочи малкият брой публикации в научни списания. Броят на качествените публикации е достатъчен за заемане на акедемичната длъжност „доцент“ и те представят кандидата като стойностен специалист в професионалното направление.

4. Научни приноси

Силните страни в творчеството на гл. ас. д-р Лиляна Каракашева-Йончева са свързани с качествено обучение по математика на студенти. На тази тема е посветена и монографията на кандидата, която в частност разглежда

самостоятелната работа на студентите в процеса на обучение от гледна точка на съвременния образователен контекст. Авторът представя конкретни подходи за класификация на самостоятелната работа според дидактическата цел и начина на организацията. Една от конкретизациите е свързана с типологията на П. Пидкасиста, която е представена в параграф 3.2.3. от трета глава. Образователната технология „студентско учебно портфолио“ се разглежда като средство за представяне на реално извършена самостоятелна работа през семестъра от всеки студент и като инструмент за формиращо оценяване. Изследвани са две разновидности: самостоятелна работа под ръководството на преподавател и индивидуална работа. Интерес представлява коментирането на редица примери от различни теми от дисциплината „Математически анализ“. Зададени са системи от задачи за разкриване и затвърждаване на нови знания и умения; за подготовка за семинарно упражнение; за подготовка за текущ контрол.

Учебното пособие от списъка на трудовете, с които кандидатът участва в конкурса, е предназначено за студенти от педагогическите факултети. Интересно е да се отбележи, че тиражът му (1000 бр.) е изчерпан. Гл. ас. д-р Каркашева-Йончева участва в пособието с разработването на раздел втори *Елементи на математическата логика* със съдържанието на глава първа *Съждително смятане* и на глава втора *Предикатно смятане* (общо 42 страници). Самото пособие е структурирано в три пункта. Пунктът „Контролни въпроси и упражнения“ съдържа кратки задачи, които целенасочено илюстрират различни твърдения. Целта е върху тези задачи студентите да работят самостоятелно преди семинарни упражнения. В пункта „Задачи-образци“ се коментират решенията на стандартни задачи от съответната тема, а в пункта „Задачи за самостоятелна работа“ са предложени разнообразни задачи от вече коментирани в предходните пунктове видове.

В статия № 1 от списъка на публикациите гл. ас. д-р Лиляна Каракашева-Йончева въвежда ново дидактическо понятие „работен лист със задачи“, като посочва положителните моменти от прилагането му в качеството на допълнителен ресурс за активизиране познавателната дейност на студентите. Статия № 2 разглежда основни характеристики на интерактивна образователна среда във висшето училище във връзка с възможностите за повишаване мотивацията за учене. Съответните интерактивни методи за организация на комуникацията между участниците в процеса на обучение включват т. нар. „мозъчна атака“. Статия № 3 е посветена на образователната технология „студентско учебно портфолио“ в семинарните упражнения и на технологичен вариант за приложение в системата за контрол и оценяване на резултатите от самостоятелната работа на студентите през семестъра.

В докладите от конференции и публикациите в трудове на различни университети се изследват редица въпроси, между които: възможностите за формиране на учебна среда, която способства за осъществяване на диференцирано обучение по учебната дисциплина „математика“ във висшето училище; организационен модел на семинарни упражнения и основните изисквания, на които се подчинява този модел, включващи интензивно натоварване на студентите през семестъра с разнообразни учебни дейности, възлагане на регулярна самостоятелна работа, ритмичен и системен контрол през семестъра, екипна работа и др.; портфолио за самоусъвършенстване на университетския преподавател; новите методически понятия „подготвителни задачи“ и „задачи-непосредствени следствия от определения и теореми“, които в теоретичен аспект представляват преход към етапа по „модела на Розин-Ганчев“; систематизация на някои от психологическите особености на студентската възраст със съответните специфики на психическите процеси и състояния при студентите; разработване на пример във връзка с метода „диалогично изложение“; функциите и задачите на

информационните и комуникационните технологии в обучението по математика във висшето училище; систематизация на някои функции на контрола в семинарните упражнения; изследване на психологическите особености на личността на студента, като е предложен андрагогически подход при обучението и др.

Изложените научни приноси представят гл. ас. д-р Лиляна Каракашева-Йончева като стойностен специалист с доказан опит. Положителната оценка на нейната научна продукция се потвърждава със забелязването 8 цитирания.

5. Преподавателска работа

Учебната и преподавателската дейност на гл. ас. д-р Лиляна Каракашева-Йончева е разнообразна. Кандидатът е осъществил аудиторна заетост в ОКС „бакалавър“ чрез лекционни курсове по „Обща методика на обучението по математика“, „Училищен курс по алгебра“ и „Теория и методика на обучението по математика в помощното училище“. Осъществена е и аудиторна заетост в ОКС „магистър“ чрез лекционни курсове по „Съвременни подходи в обучението по математика в началното училище“, „Методика на обучението по математика в началното училище“, „Актуални проблеми на обучението по математика в началното училище“ и „Учебното съдържание по математика“. Като добавим съответни семинарни и лабораторни упражнения, става ясно, че кандидатът в конкурса е високо квалифициран университетски преподавател и лектор. Извънаудиторната заетост на гл. ас. д-р Лиляна Каракашева-Йончева включва участия в изпитни комисии за провеждане на държавни изпити, рецензии на дипломни работи – общо 4, рецензии на доклади за участие в конференцията МАТТЕХ 2014 – общо 6, отзиви за дисертации на докторанти, ръководство на дипломанти – 1, участия в комисия по съставяне на теми за конкурсен изпит по математика, работа с млади асистенти, участие в разработването и

актуализирането на учебни програми и др. Кандидатът е участвал и в няколко научно-изследователски проекта

6. Заключение

Гл. ас д-р Лиляна Методиева Каракашева-Йончева е доказан специалист по методика на обучението по математика с постижения и опит. Това ми дава основание да дам положителна оценка и да заключа, че трудовете, преподавателската дейност и качествата ѝ удовлетворяват изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му, както и правилника на Шуменски университет “Еп. К. Преславски” за развитие на академичния състав, предявявани към кандидати за получаване на академичната длъжност “доцент”. Ето защо си позволявам да предложа на почитаемите членове на Научното жури да подкрепят настоящата кандидатура с убеждението, че гл. ас д-р Лиляна Методиева Каракашева-Йончева е достойна да заеме тази длъжност.

София, 3 август 2015 г.

Рецензент:

(проф. д-р Сава Гроздев)